

Tożsamość rozbudowana o wątek globalny

Adam Maruszewski, Joanna Chwastek, Paulina Zając

czynimy świat lepszym

Podstawowe informacje na temat warsztatu można znaleźć:

Temat warsztatu:

Tożsamość rozbudowana o wątek globalny

Autorzy:

Adam Maruszewski, Joanna Chwastek, Paulina Zając

Konsultacje merytoryczne: Barbara Biskup

Cele:

Uczeń/uczenica wie, umie rozumie:

- wie, czym jest powszechny obowiązek szkolny;
- umie opisać warunki pracy w XIX-wiecznych fabrykach;
- umie wskazać różnice w dostępie do edukacji w XIX i współcześnie;
- rozumie, czym jest szkoła
- rozumie znaczenie edukacji w życiu ludzi;
- rozumie przyczyny braku dostępu do edukacji.

Postawy:

- rozbudzenie ciekawości świata,
- wzrost poczucia przynależności do ludzkości,
- otwartość na inność, w tym rozwój empatii w stosunku do osób żyjących w krajach globalnego Południa,
- wdzięczność za to co możemy dostać i dać, funkcjonując w różnorodnych grupach ludzi,
- rozwijanie poczucia własnej wartości: świadomość swoich celów i potrzeb przy jednoczesnym poszanowaniu punktów widzenia innych ludzi.

Hasła tematyczne

- współzależność, światowe obywatelstwo, tożsamość, różnorodność.

Odwołania do podstawy programowej:

Co trzeba przygotować przed rozpoczęciem lekcji?

- scenariusz,
- materiał pomocniczy nr 1 i nr 2,
- nożyczki, etykiety na imiona dla całej grupy,
- postity – dla każdej osoby plus 6 do gry w human machines,
- flipcharty i markery,
- kartki A4 do rysowania zasad kontaktu i odrysowywania

Czas	Cel metody	Opis metody	Potrzebne materiały (np. flipchart, link do filmu, załącznik nr...)	Uwagi i warianty ćwiczenia Na co należy zwrócić uwagę?
15 minut	<ul style="list-style-type: none"> Wprowadzenie do lekcji Podniesienie poziomu energii Przedstawienie celu lekcji Ustalenie zasad współpracy 	<ul style="list-style-type: none"> Powitanie, przedstawienie się osoby prowadzącej (OP). Kilka słów o PAH i cyklu lekcji w szkole Energizer – Osoby uczestniczące (OU) stoją w kręgu. Rozdanie naklejek na imiona. Pierwsza osoba mówi imię swojego sąsiada/swojej sąsiadki, zapisuje na kartce i wymienia 3 dobre cechy tej osoby. Następnie kolejna osoba postępuje tak samo – kolejność np. wg wskazówek zegara Wytlumaczenie po, co się spotykamy (cel lekcji). Celem lekcji jest porozmawianie o tym co jest wspólne dla różnych ludzi a co ich od siebie odróżnia. Chcemy również razem z wami poszukać odpowiedzi na pytanie o to, jakie korzyści i zagrożenia wiążą się z tym, że ludzie są różni. Przypomnienie kontraktu. Można się odwołać do kontraktu, jaki obowiązuje OU w klasie i zaproponować kilka własnych zasad, jeśli jest to potrzebne. OP pokazuje wcześniej przygotowane kartki z rysunkami pyta OU, co to może znaczyć, jak rozumieją te rysunki. Dodatkowe zasady są zapisywane na flipcharcie. 	<ul style="list-style-type: none"> Etykiety lub taśma na imiona. Kontrakt, który obowiązuje grupę i kolorowe kartki z rysunkami do jego uzupełnienia. 	

Czas	Cel metody	Opis metody	Potrzebne materiały (np. flipchart, link do filmu, załącznik nr...)	Uwagi i warianty ćwiczenia Na co należy zwrócić uwagę?
30 minut	<ul style="list-style-type: none"> Pokazanie, że każdy z nas jest ważną częścią i że wzajemnie się uzupełniamy 	<p>Do wyboru przez OP – opowiadanie „Oko stolarza” lub ludzkie maszyny w zależności od wieku uczestników.</p> <p>Ćwiczenie – opowiadanie wraz z rozmową</p> <p>OP mówi, że za chwilę przeniesiemy się do warsztatu stolarskiego, ale zanim to nastąpi przydzielę wam rolę narzędzi. Od tej pory nie jesteście już uczniami i uczennicami, tylko narzędziami z warsztatu. OP dzieli OU na 8 grup wg ról: Piła, Hebel, Młotek, Gwoździe, Pilnik, Skrobak, Papier ścierny, Siekiera – pokazuje OU jak te narzędzia wyglądają (materiał pomocniczy nr 1) i kładzie kartki przed odpowiednią grupą.</p> <p>Żeby się wcielić w rolę, za każdym razem, kiedy usłyszycie w opowiadaniu nazwę waszego przedmiotu lub słowo „wszyscy/wszystkie” wykonujecie dźwięki (za każdym razem przy prezentacji gestów/ dźwięków jest próba, a na koniec przydzielania powtórzenie):</p> <p>Piła – wydaje dźwięk szszsz szszsz Hebel – trze dłońmi o spodnie Młotek – uderza się dłońmi w klatkę piersiową Gwoździe – stukają palcami o stół lub o podłogę Pilnik – wydaje dźwięk brzz brzz Dłuto – wydaje dźwięk skrob skrob Papier ścierny – pociera dłoń o dłoń Siekiera – uderza kantem dłoni o drugą dłoń</p>	<ul style="list-style-type: none"> Materiał pomocniczy nr 1, postity 	<p>Wskazówka dla prowadzącego – opowiadanie „Oko stolarza” zalecane jest dla uczniów klasy IV natomiast zadanie „Ludzkie maszyny” jest bardziej odpowiednia dla klas V i VI.</p>

Czas	Cel metody	Opis metody	Potrzebne materiały (np. flipchart, link do filmu, załącznik nr...)	Uwagi i warianty ćwiczenia Na co należy zwrócić uwagę?
15 minut	<ul style="list-style-type: none"> Refleksja nad przyczynami barier w dostępie do edukacji. 	<p>3. Krok w przód, krok w tył.</p> <p>Poproś uczniów i uczennice o powstanie, zaproś ich do wykonania następującego ćwiczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> uczniowie stają w jednym rzędzie na środku sali/korytarza, tak by mogli iść w przód lub w tył nauczyciel odczytuje stwierdzenia dotyczące bohaterów i bohaterki historii (załącznik numer 2) uczniowie zgodnie z własnymi przemyśleniami, na podstawie historii bohaterki i bohaterów, reagują na przeczytane stwierdzenia robiąc krok w przód lub krok w tył, w zależności od odczytanej wskazówki. Jeśli stwierdzenie ich nie dotyczy zostają na swoim miejscu. po zakończeniu uczniowie rozglądają się gdzie, kto stoi. krótko opowiadają o swoim bohaterze/bohaterce. <p>4. Omówienie – rozmowa z uczniami.</p> <p>Zadaj uczniom i uczennicom następujące pytania:</p> <ul style="list-style-type: none"> Jak uczniowie/uczennice czuli się „spacerując”? Czy któreś stwierdzenie ich zaskoczyło? Czy osoby, które wylosowały tą samą osobę, są w tym samym miejscu? Skąd wynikają różnice? Dlaczego niektórzy częściej szli w przód niż w tył? Czy to było sprawiedliwe? Czego dotyczyło większość stwierdzeń? Być może wszystkie dotyczyły tego samego tematu 	<ul style="list-style-type: none"> Załącznik 2. (Krok w przód, krok w tył) – egzemplarz dla prowadzącego. 	<ul style="list-style-type: none"> Do wykonania tego zadania potrzebne jest miejsce. W razie braku miejsca w sali można wyjść na korytarz.

Czas	Cel metody	Opis metody	Potrzebne materiały (np. flipchart, link do filmu, załącznik nr...)	Uwagi i warianty ćwiczenia Na co należy zwrócić uwagę?
30 minut	<ul style="list-style-type: none"> Pokazanie, że każdy z nas jest ważną częścią i że wzajemnie się uzupełniamy 	<p>Do wyboru przez OP – opowiadanie „Oko stolarza” lub ludzkie maszyny w zależności od wieku uczestników.</p> <p style="text-align: center;">Ćwiczenie – opowiadanie wraz z rozmową</p> <p>OP rozpoczyna opowiadanie: Bardzo dawno temu, w pewnej malutkiej wiosce znajdował się mały warsztat stolarski. Pewnego dnia, kiedy nie było w nim właściciela, wszystkie jego narzędzia pracy zwołały między sobą zebranie. Posiedzenie było długie, a czasami wręcz wybuchowe. Zastanawiano się nad tym, czy wszystkie narzędzia są tak samo potrzebne. Pojawiły się głosy o tym, że niektórych należy wyrzucić z warsztatu. Jeden z uczestników przemówił: „Powinniśmy usunąć z naszych szeregów naszą siostrę Piłę, która jest nazbyt ostra i skrzypie zębami. Ma bardzo trudny charakter. Ktoś inny dorzucił: „Nie możemy również trzymać w naszych szeregach naszego brata Hebla: z niczym się nie zgadza i wszystko pomniejsza, obdziera ze skóry wszystko, co spotka”. „Wiemy dobrze, że nasz brat Młotek – protestował ktoś inny – ma twardy i gwałtowny charakter. Powiedziałbym wręcz, że uwielbia bić. Sposób, w jaki upiera się przy wszystkim, jest nie do zniesienia, a jego głos doprowadza nas do szału. Pozbądźmy się go”. A Gwoździe? Czy można żyć z takimi, którzy doczepiają się do wszystkiego? Nie chcemy ich więcej! To samo z Pilnikiem i Dłutem. spóźycie z nimi to nieustające tarcie. Niech opuści nas również Papier ścierny, którego jedynym celem w życiu jest ścieranie się ze wszystkimi!</p>	<ul style="list-style-type: none"> Materiał pomocniczy nr 1, postity 	<p>Wskazówka dla prowadzącego – opowiadanie „Oko stolarza” zalecane jest dla uczniów klasy IV natomiast zadanie „Ludzkie maszyny” jest bardziej odpowiednia dla klas V i VI.</p>

Czas	Cel metody	Opis metody	Potrzebne materiały (np. flipchart, link do filmu, załącznik nr...)	Uwagi i warianty ćwiczenia Na co należy zwrócić uwagę?
30 minut	<ul style="list-style-type: none"> Pokazanie, że każdy z nas jest ważną częścią i że wzajemnie się uzupełniamy 	<p>Do wyboru przez OP – opowiadanie „Oko stolarza” lub ludzkie maszyny w zależności od wieku uczestników.</p> <p>Ćwiczenie – opowiadanie wraz z rozmową</p> <p>W ten sposób dyskutowały ze sobą coraz bardziej żywiołowo narzędzia stolarza. Wszyscy mówili na raz. Młotek żądał usunięcia Pilnika i Dłuta, te natomiast chciały pozbyć się Młotka i tak dalej. Na koniec zebrania wszyscy żądali, aby usunąć wszystkich. Wreszcie narada została przerwana nagłym powrotem stolarza. Kiedy wszystkie narzędzia zobaczyły go zbliżającego się do stolarskiego stołu, natychmiast ucichły. Stolarz wziął deskę i przyciął ją ostrą Piłą. Potem zestrugał ją Heblem, który doskonale pomniejsza wszystko, czego tylko się dotknie. Potem rzemieślnik wziął Siekierę, która potrafi wszystko rozbijać na części, Dłuto, które bierze wszystko „na ząb”, wreszcie chwycił Pilnik i Papier ścierny, które wszystko ścierają i zdrapują. W końcu wziął bardzo ostre Gwoździe i mocny Młotek, który dobrze bije. Wszystkich swoich narzędzi, które miały tak nieznośne charaktery, stolarz użył do wykonania kołyski. Miała ona służyć dziecku mającemu się niebawem urodzić. Cała praca była po to, aby przyjąć życie.</p> <p>(na podstawie opowiadania Bruno Ferrero „Oko stolarza”)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Materiał pomocniczy nr 1, postity 	<p>Wskazówka dla prowadzącego – opowiadanie „Oko stolarza” zalecane jest dla uczniów klasy IV natomiast zadanie „Ludzkie maszyny” jest bardziej odpowiednia dla klas V i VI.</p>

Czas	Cel metody	Opis metody	Potrzebne materiały (np. flipchart, link do filmu, załącznik nr...)	Uwagi i warianty ćwiczenia Na co należy zwrócić uwagę?
30 minut	<ul style="list-style-type: none"> Pokazanie, że każdy z nas jest ważną częścią i że wzajemnie się uzupełniamy 	<p>Omówienie:</p> <ul style="list-style-type: none"> Co czuły poszczególne narzędzia kiedy ktoś im mówił, że są niepotrzebne? Jakie uczucia pojawiały się w narzędziach, kiedy to one mówiły swoim kolegom i koleżankom niemiłe rzeczy? Dlaczego kiedy wrócił stolarz, to nie wyrzucił żadnego z narzędzi? Co wynika z tej historii? W jaki sposób zachowanie narzędzi w opowiadaniu może być podobne do zachowania ludzi? <p>Podsumowanie: Ludzie mają podobne cechy jak narzędzia. Każdy ma swoje słabości i swoje mocne strony. Ale każdy z nas może budować coś pożytecznego, dlatego wszyscy jesteśmy wartościowi i potrzebujemy siebie nawzajem.</p> <p>Wyjście z roli: wszyscy wstawią i strzepują z siebie rolę / udają, że wychodzą z kostiumu albo wielkiego pudła z prezentem odwiązując kokardę. Stają się uczniami i uczennicami, a nie narzędziami. Mogą powiedzieć na trzy cztery swoje imię. Każda osoba zapisuje na kartce 1 rzecz, którą potrafi i lubi robić. Odczytanie kartek (pomoc OP dla tych, którzy mają trudność z wymyśleniem – czytanie, pisanie, rysowanie, gotowanie, sport). Brawa dla wszystkich. OP mówi, że tak samo jest ze wszystkimi osobami na ziemi. Każdy ma jakiś talent, który może rozwijać. OP prosi OU aby każdy indywidualnie zastanowił się, jaki kolor ma jego talent a następnie mówi OU, aby w domu przygotowali prostą bransoletkę np. plecioną z muliny w kolorze swojego talentu a następnie nosili ją na ręku lub przypięli do suwaka piórnika.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Materiał pomocniczy nr 1, postity 	<p>Wskazówka dla prowadzącego – opowiadanie „Oko stolarza” zalecane jest dla uczniów klasy IV natomiast zadanie „Ludzkie maszyny” jest bardziej odpowiednia dla klas V i VI.</p>

Czas	Cel metody	Opis metody	Potrzebne materiały (np. flipchart, link do filmu, załącznik nr...)	Uwagi i warianty ćwiczenia Na co należy zwrócić uwagę?
30 minut	<ul style="list-style-type: none"> Pokazanie, że każdy z nas jest ważną częścią i że wzajemnie się uzupełniamy 	<p>OP zaprasza OU na przerwę i mówi, że po niej będą dalej rozwijać wątek związany z ludzką różnorodnością.</p> <p style="text-align: center;">lub Ludzkie maszyny</p> <p>OP dzieli grupę na 5 podgrup i daje do losowania każdej z nich kartkę z napisem: pralka, nożyczki, piekarnik, radio, drukarka. Uczestnicy mają 5 minut, żeby wymyślić jak pokazać ten sprzęt innym grupom bez użycia słów, za pomocą własnego ciała. Po tym czasie następują prezentacje. Pozostałe grupy zgadują o jaki sprzęt chodzi.</p> <ul style="list-style-type: none"> Jak czuliście się w tym ćwiczeniu? Jakimi elementami maszyny byliście? Co stałoby się z waszą maszyną, gdyby jakiejś części zabrakło? Co wynika z tego ćwiczenia? <p>Wniosek: Każdy element jest potrzebny, aby maszyna działała. Z ludźmi jest podobnie. Każdy człowiek jest potrzebny do tego by tworzyć grupę, mimo, że każdy jest inny. Wzajemnie uzupełniamy się i dzięki temu możemy się od siebie uczyć różnych rzeczy.</p> <p>Na koniec każda osoba zapisuje na kartce 1 rzecz, którą potrafi robić. Odczytanie kartek (pomoc OP dla tych, którzy mają trudność z wymyśleniem – czytanie, pisanie, rysowanie, gotowanie, sport). Brawa dla wszystkich. OP mówi OU, żeby schowały do piórników kartkę z ich talentem.</p> <p>OP zaprasza OU na przerwę i mówi, że po niej będą dalej rozwijać wątek różnorodności. Uwagi: Ćwiczenie to musi być odegrane bardzo szybko i z rytmem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Materiał pomocniczy nr 1, postity 	<p>Wskazówka dla prowadzącego – opowiadanie „Oko stolarza” zalecane jest dla uczniów klasy IV natomiast zadanie „Ludzkie maszyny” jest bardziej odpowiednia dla klas V i VI.</p>

Czas	Cel metody	Opis metody	Potrzebne materiały (np. flipchart, link do filmu, załącznik nr...)	Uwagi i warianty ćwiczenia Na co należy zwrócić uwagę?
40 min	<ul style="list-style-type: none"> Pokazanie, że wszyscy jesteśmy różni, ale mamy także wiele wspólnego Uświadczenie, że wszyscy jesteśmy równi i potrzebujemy siebie nawzajem 	<p>Prowadzący może ustalić zasadę, że uczestnicy mają np. 10 sekund do namysłu. Aby gra odniosła pożądany efekt ważne też, aby grupa nie była większa niż 15 osób (jeśli pracujemy z dużą grupą można ją podzielić na 2 albo 3 mniejsze podgrupy).</p> <p>Co robimy?</p> <p>Tworzymy koło, w którym każdy siedzi na krześle. Prosimy każdą osobę, aby pomyślała o jakiejś rzeczy, wydarzeniu lub cesze charakteru, która jest charakterystyczna w tej grupie TYLKO dla niej. Wybieramy jedną osobę, aby zaczęła.</p> <p>Na przykład osoba mówi: Byłam w Portugalii dwa razy. Jeśli nikt w grupie nie potwierdzi, że on też, przechodzimy do następnej osoby. Jeśli jednak ktoś inny może podpisać się pod tym stwierdzeniem krzyczy: Ja też!!! I staje za plecami tej osoby. Jeśli jest więcej takich osób, wtedy one też stają za plecami tej osoby. Następnie wszyscy wracają na miejsca, a osoba musi wymyślić inną cechę charakterystyczną tylko dla niej. Potem przechodzimy do kolejnej osoby. Pierwsza runda kończy się kiedy wszyscy wymienią cechę /rzecz/ fakt charakterystyczny tylko dla nich. Przechodzimy potem do drugiej rundy. Należy jasno wytłumaczyć, że teraz zastanawiamy się nad cechą /faktem/ wydarzeniem charakterystycznym dla WSZYSTKICH w tej grupie. Zabieramy jedno krzesło i osoba, która nie ma krzesła zaczyna stojąc w środku – np. „Lubię oglądać dobre filmy”.</p> <p>Wszyscy, którzy się zgadzają muszą wstać, krzyknąć Ja też!!! i zmienić miejsce. W tym czasie osoba, która stała w środku próbuje zająć wolne krzesło. Następnie ktoś inny zostaje w środku wymieniając kolejną cechę. Kończymy po kilku rundach..</p>	<ul style="list-style-type: none"> Materiały: taka sama ilość krzeseł jak uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> Wskazówka dla prowadzącego – warto być przygotowanym, aby samemu zacząć to ćwiczenie. W klasie IV może być potrzebne uspokojenie grupy np. poprzez ćwiczenie polegające na liczeniu do 10 w ten sposób, że każdą cyfrę wypowiada inna osoba. Wymaga ona skupienia całej grupy, słuchania innych i współpracy.

Czas	Cel metody	Opis metody	Potrzebne materiały (np. flipchart, link do filmu, załącznik nr...)	Uwagi i warianty ćwiczenia Na co należy zwrócić uwagę?
40 min	<ul style="list-style-type: none"> Pokazanie, że wszyscy jesteśmy różni, ale mamy także wiele wspólnego Uświadczenie, że wszyscy jesteśmy równi i potrzebujemy siebie nawzajem 	<p>Podsumowanie: Po zakończeniu ćwiczenia można zapytać uczestników:</p> <ul style="list-style-type: none"> Jak się czuliście podczas tej zabawy? Co było łatwiejsze – odnajdywać cechy, które nas odróżniają, czy te, które są wspólne? Jak myślicie, dlaczego? W jakiej sytuacji wolicie czuć się wyjątkowi? (może być tutaj odpowiedź dotycząca urodzin albo wygranej w konkursie) W jakiej sytuacji wolimy być podobni do innych? Kiedy nie chcemy się różnić? Czy w innych grupach wasze wyjątkowe cechy także by was odróżniały? Jak myślicie, czy cechy wspólne dla was są wspólne dla wielu ludzi na świecie? Jakie według was cechy są wspólne dla wielu ludzi na świecie? (wypisujemy na flipcharcie). <p>Jeśli zbyt często będą podawane hasła związane z wyglądem zewnętrznym należy zachęcić do poszukiwania również innych cech. Mogą paść odpowiedzi dotyczące jedzenia, języka, koloru skóry, religii, ubrania, zachowania, zwyczajów, emocji. Podsumowanie: Wszyscy mamy cechy, które nas różnią, ale mamy także wiele takich, które są wspólne z innymi ludźmi. Dzięki temu, że jesteśmy różnorodni, możemy żyć ze sobą i dawać sobie nawzajem to, co najlepsze, np. to co potraficie i lubicie robić, wasze talenty, przemyślenia. Na całym świecie ludzie się spotykają i zauważają, że część rzeczy jest wspólnych dla większości z nich, a część ich różni (zachowania, stroje, jedzenie, religia, język, kolor skóry) i to jest naturalne. Kultury i grupy się ze sobą przeplatają. Zawsze będziemy mieć coś innego, charakterystycznego tylko dla nas i coś wspólnego z innymi. Wszyscy jednak jesteśmy ludźmi i każdemu należy się szacunek. Bardzo ważne jest to, iż ludzie mimo różnic mogą ze sobą współpracować i każdy z nich jest potrzebny innym (tak jak narzędzia w opowiadaniu o stolarzu, albo elementy w maszynach które stworzyliście).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Materiały: taka sama ilość krzesel jak uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> Wskazówka dla prowadzącego – warto być przygotowanym, aby samemu zacząć to ćwiczenie. W klasie IV może być potrzebne uspokojenie grupy np. poprzez ćwiczenie polegające na liczeniu do 10 w ten sposób, że każdą cyfrę wypowiada inna osoba. Wymaga ona skupienia całej grupy, słuchania innych i współpracy.

Czas	Cel metody	Opis metody	Potrzebne materiały (np. flipchart, link do filmu, załącznik nr...)	Uwagi i warianty ćwiczenia Na co należy zwrócić uwagę?
5 minut		Przerwa – w czasie przerwy osoba prowadząca chowa w sali karteczki z podpowiedziami do kolejnego ćwiczenia (materiał nr 2 – co komu zawdzięczamy). OP może zrobić selekcję kartek ze względu na wiek grupy i poskladać je, żeby łatwiej je było schować w klasie		
40 min	<ul style="list-style-type: none"> Uświadomienie sobie, co nam daje różnorodność, co zyskujemy dzięki wymianie pomysłów i co możemy wnieść w życie innych ludzi. 	<p>OP mówi OU, że schował w sali kartki z informacjami o wynalazkach - jedną z nich pokazuje OU, żeby zaprezentować jak wyglądają. Ich zadaniem jest je znaleźć, a jeśli ktoś znajdzie ich dużo, niech podzieli się z osobami, które jeszcze nie znalazły (powinno to zająć ok 4 minut). Kiedy OU szukają kartek OP rozkłada na podłodze flipcharty z nazwami kontynentów. Każdy flipchart jest podzielony na pół. Z lewej strony na górze znajduje się tytuł „Co stamtąd mamy?”, „Co dobrego przyniosło to ludziom?”</p> <p>Kiedy OU znajdą kartki wracają na miejsca. OP mówi, że za chwilę będą uzupełniać na kartkach informacje, ale najpierw przypomną sobie, gdzie są poszczególne kontynenty. Wykorzystuje w tym celu mapę, globus lub piłkę.</p> <p>OU mają dopisywać swoje odpowiedzi na flipchartach.</p> <ul style="list-style-type: none"> Azja Australia i Oceania Europa (bez Polski) Ameryka Północna Ameryka Południowa i Środkowa Afryka 	<ul style="list-style-type: none"> Flipcharty, markery. 	

Czas	Cel metody	Opis metody	Potrzebne materiały (np. flipchart, link do filmu, załącznik nr...)	Uwagi i warianty ćwiczenia Na co należy zwrócić uwagę?
40 min	<ul style="list-style-type: none"> Uświadomienie sobie, co nam dają różnorodność, co zyskujemy dzięki wymianie pomysłów i co możemy wnieść w życie innych ludzi. 	<p>Jest jeszcze jeden flipchart z napisem „Polska” i pytaniami – „Co ludzie z Polski dali światu?” („Co my daliśmy światu?”) i „Co dobrego wniosło to do życia innych ludzi?”</p> <p>OP wiesza flipcharty obok siebie, a OU odczytują ich treść.</p> <p>Jeśli mają jakieś pomysły na uzupełnienia, dodają je do tabeli. (OP jeśli nie wie skąd jest dana rzecz może się do tego przyznać i powiedzieć, że jest to do sprawdzenia).</p> <p>Omówienie ćwiczenia.</p> <ul style="list-style-type: none"> Co zauważyliście? Czy coś was zaskoczyło? Czy łatwo było wam dopisywać inne rzeczy do listy? Co wynika z tego ćwiczenia? <p>Podsumowanie OP: Przedmioty, które znalazły się na kartkach są z różnych kontynentów, ale wszyscy z nich korzystamy w naszym życiu. Wyobraźcie sobie jakby wyglądało wasze życie, gdyby nie koło, rower, internet, muzyka tworzona dzięki instrumentom. Jak wyglądałby świat bez telefonu? Jak byśmy sobie wtedy radzili? Jak by to było, gdybyśmy wynaleźli coś co jest bardzo potrzebne innym ludziom, ale nie chcieli się tym podzielić? A gdyby inni ludzie z kolei mieli coś, czego my potrzebujemy, ale nie chcieli nam tego dać? Jak byśmy się wtedy czuli? Wynalazki wynalezione na innym kontynencie mogą też pojawić się w Polsce, a te wynalezione przez Polaków mogą ulepszać życie ludzi na całym świecie. Bardzo często wymiana i rozwijanie pomysłów innych osób wpływało na życie ludzi na ziemi i sprawiało, że życie stawało się łatwiejsze i przyjemniejsze. Mogło się to udać dzięki ludzkiej różnorodności.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Flipcharty, markery. 	

Czas	Cel metody	Opis metody	Potrzebne materiały (np. flipchart, link do filmu, załącznik nr...)	Uwagi i warianty ćwiczenia Na co należy zwrócić uwagę?
40 min	<ul style="list-style-type: none"> Uświadomienie sobie, co nam daje różnorodność, co zyskujemy dzięki wymianie pomysłów i co możemy wnieść w życie innych ludzi. 	<p>Niektóre wynalazki są znane na całym świecie, ale bywa i tak, że część dobrych pomysłów jest znana tylko lokalnie albo wieść o nich dociera do zainteresowanej daną dziedziną grupy (muzyką, sportem, technologią czy modą). Najważniejsze, by ludzie chcieli się ze sobą dzielić i umieli współpracować ze sobą.</p> <p>Wy też macie talenty, które możecie rozwijać i zainteresowania, którymi możecie dzielić się z innymi. Pamiętajcie, że właśnie ludzie z talentami wymyślali to, co zmieniało na lepsze życie innych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Flipcharty, markery. 	
Czas	Cel metody	Opis metody	Potrzebne materiały (np. flipchart, link do filmu, załącznik nr...)	Uwagi i warianty ćwiczenia Na co należy zwrócić uwagę?
10 min	<ul style="list-style-type: none"> Rozwijanie poczucia wdzięczności i przynależności do globalnego społeczeństwa 	<p>OP rozdaje kartki A4 OU, na których te osoby mają odrysować kontury swoich rąk – prawej i lewej. W kontur prawej wpisują wynalazek, za który są wdzięczni jego wynalazcy, a kontur lewej wpisują, co oni chcieliby dać innym ludziom na świecie. Kiedy to zrobią – bijemy z wdzięcznością brawo osobom, które sprawiły, że nasze życie jest łatwiejsze i przyjemniejsze.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kartki A4 dla każdej OU 	<ul style="list-style-type: none"> Sugestia dla prowadzącego – warto nawiązać do talentów wymienianych wcześniej przez uczestników.
Czas	Cel metody	Opis metody	Potrzebne materiały (np. flipchart, link do filmu, załącznik nr...)	Uwagi i warianty ćwiczenia Na co należy zwrócić uwagę?
5 min	<ul style="list-style-type: none"> Podsumowanie 	<p>Podsumowanie lekcji – runda – Czego się dziś nauczyłem/am? Co mnie zaskoczyło?. Pożegnanie z klasą.</p>		

Materiał pomocniczy nr 1

Młotek

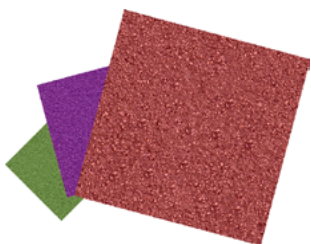
Gwoździe

Dłuto

Piły

Papier ścierny

Siekiera

Hebel

Pilniki

Materiał pomocniczy nr 2

Co komu zawdzięczamy?

Azja

W Indiach pojawił się system cyfr, które są znane nam jako cyfry arabskie.

Umieszczenie łazienki w domu to pomysł osób, które żyły w Indiach.

Wóz na kołach i żagiel zostały wynalezione w Indiach.

To właśnie w Chinach udało się odkryć właściwości igły magnetycznej, która pokazuje północ. W Chinach wynaleziono czcionkę drukarską. Papier, szkło i porcelana pochodzą z Chin. W Indonezji ok. 2000 lat temu pojawił się sposób ozdabiania tkanin zwany batikiem. Karate, judo, ju-jitsu to sztuki walki opracowane w Japonii.

Dywan czyli dekoracyjna tkanina przeznaczona najczęściej do przykrywania podłóg, najprawdopodobniej wywodzi się z Azji Centralnej. Pierwotną formą książki były tabliczki z wypalanej gliny - używali ich już Sumerowie, Asyryjczycy i Babilończycy cztery tysiące lat przed naszą erą.

Australia i Oceania

Surfing, czyli pływanie na desce po falach morskich, było zwyczajem mieszkańców wysp Oceanii.

Didgeridoo to instrument przypominający gigantyczny flet, jest uznawany za jeden z najstarszych instrumentów muzycznych świata. Pochodzi z Australii.

Ameryka Południowa i Środkowa

Ziemniaki, pomidory, kakao i kukurydza przyplłynęły do Europy z Ameryki Południowej. Capoeira to wywodząca się z tradycji afrykańskiej i brazylijskiej sztuka walki, której formy są rytmiczne, akrobaticzne i skupiają się na kopnięciach. Majowie i Aztekowie już 1000 lat przed naszą erą pili napar cacaahuatl zwany obecnie czekoladą. Majowie jako pierwsi stosowali w liczeniu zero i wynaleźli kalendarz. Tango to taniec towarzyski pochodzący z Buenos Aires w Argentynie i Montevideo w Urugwaju. Tango jest także rodzajem muzyki.

Ameryka Północna

Żarówka została wynaleziona w USA przez Thomasa Edisona.

Alexander Graham Bell opatentował telefon w 1876 roku w USA.

Na początku XX wieku w USA bracia Wright zbudowali i przeprowadzili pierwszy lot samolotem.

Deskorolka powstała w USA w latach 40 XX wieku na wzór desek do surfingu.

Internet powstał w USA, gdzie na zlecenie Departamentu Obrony USA, grupa naukowców podjęła prace badawcze w 1962 roku nad koncepcją sieci przekazującej informacje.

Europa

Pierwsze księgarnie powstały w Portugalii.

Pierwsze ogólnodostępne apteki pojawiły się na Sycylii (Włochy).

Bombki choinkowe zostały wyprodukowane po raz pierwszy w wiosce Lauscha we wschodnich Niemczech w 1847 roku. W 1939 roku Węgier László Bíró wypełnił szybko schnącym tuszem wieczne pióro ze specjalną stalówką. Tak powstał długopis.

W Paryżu w 1895 roku bracia Lumière uruchomili pierwsze kino.

W roku 1934 Duńczyk Christiansen dał swojemu warsztatowi i zabawkom nazwę „LEGO”, która pochodzi od „LEg GOd” („baw się dobrze”).

Wynalazcami pizzy byli starożytni Grecy, którzy już 3000 lat temu jedli plankuntos - płaskie smarowane oliwą i ziołami wypiekane placki.

Afryka

Instrumenty takie jak kora, djembe, balafon pochodzą z krajów zachodniej Afryki.

W Kapsztadzie (Republika Południowej Afryki) Christiaan Barnard pierwszy w świecie dokonał przeszczepu serca. Był to rok 1967. Vuvuzela to plastikowa trąbka wykorzystywana przez kibiców na meczach piłkarskich. Pojawiła się w RPA w latach 70.

Starożytni Egipcjanie nosili na szyi chusteczkę do nosa, która pełniła rolę amuletu. Miała odczyniać uroki, a nawet leczyć chorych na umyśle.

Zabawa hula-hoop była znana w Egipcie ponad 3000 lat temu, gdzie dzieci bawiły się obręczami z suszonych winogron lub sztywnej trawy.

Starożytni Egipcjanie ponad 3000 lat temu zamieścili na ścianach grobowców faraonów obrazkowe historie z ich życia. Obrazki były z komentarzami. Można je uznać za pierwsze komiksy.

Tango to taniec towarzyski pochodzący z Buenos Aires w Argentynie i Montevideo w Urugwaju. Tango jest także rodzajem muzyki.

Polska

Ignacy Łukasiewicz w 1853 roku skonstruował lampę naftową.

Pierwszy wykrywacz min opracowali podczas II wojny światowej, porucznicy Józef Kosacki oraz Andrzej Garboś.

Ręczny kasownik do biletów, podobny do tych używanych obecnie, wynalazł na emigracji w 1848 roku polski wynalazca Jan Józef Baranowski.

Fryderyk Chopin stworzył muzykę, którą zachwycają się ludzie na całym świecie.

Polon i rad zostały odkryte przez Marię Skłodowską-Curie i jej męża Piotra pod koniec XIX wieku. Dzięki ich odkryciom możliwe było dalsze badanie promieniowania.

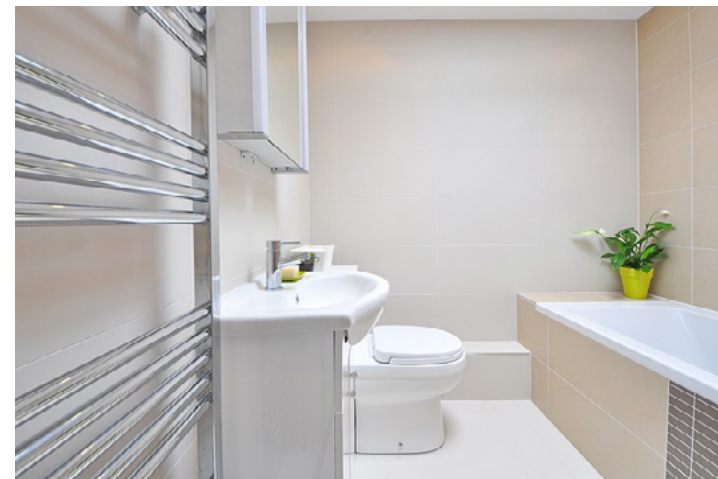
Opisy ze strony: <http://wynalazki.andrej.edu.pl> i wikipedia.pl

Cyfry arabskie

Łazienka

Wóz na kołach

Żagiel

Igła magnetyczna

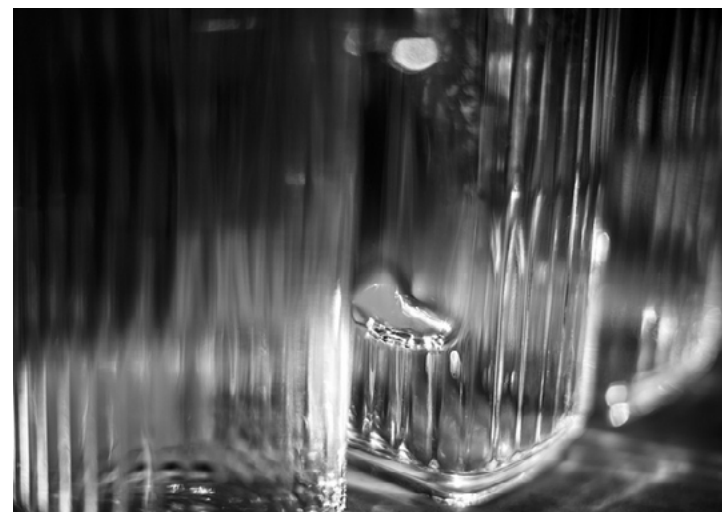
Czcionka drukarska

Papier

Szkło

Porcelana

Batik

Karate

Judo

Ju-jitsu

Dywan

Igła magnetyczna

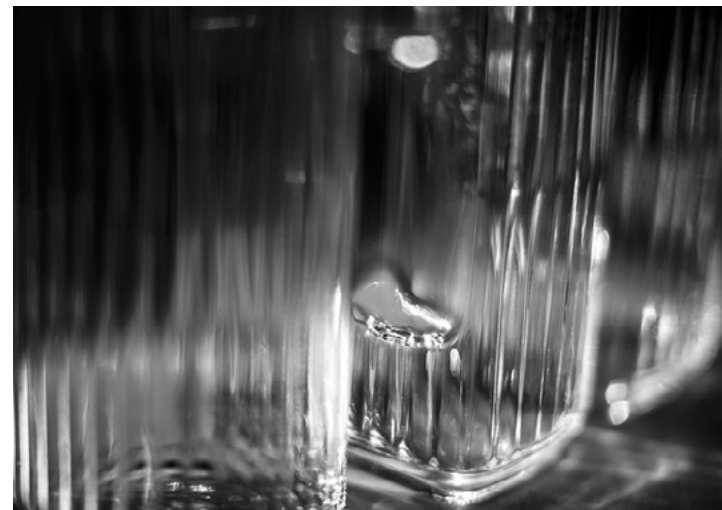
Czcionka drukarska

Papier

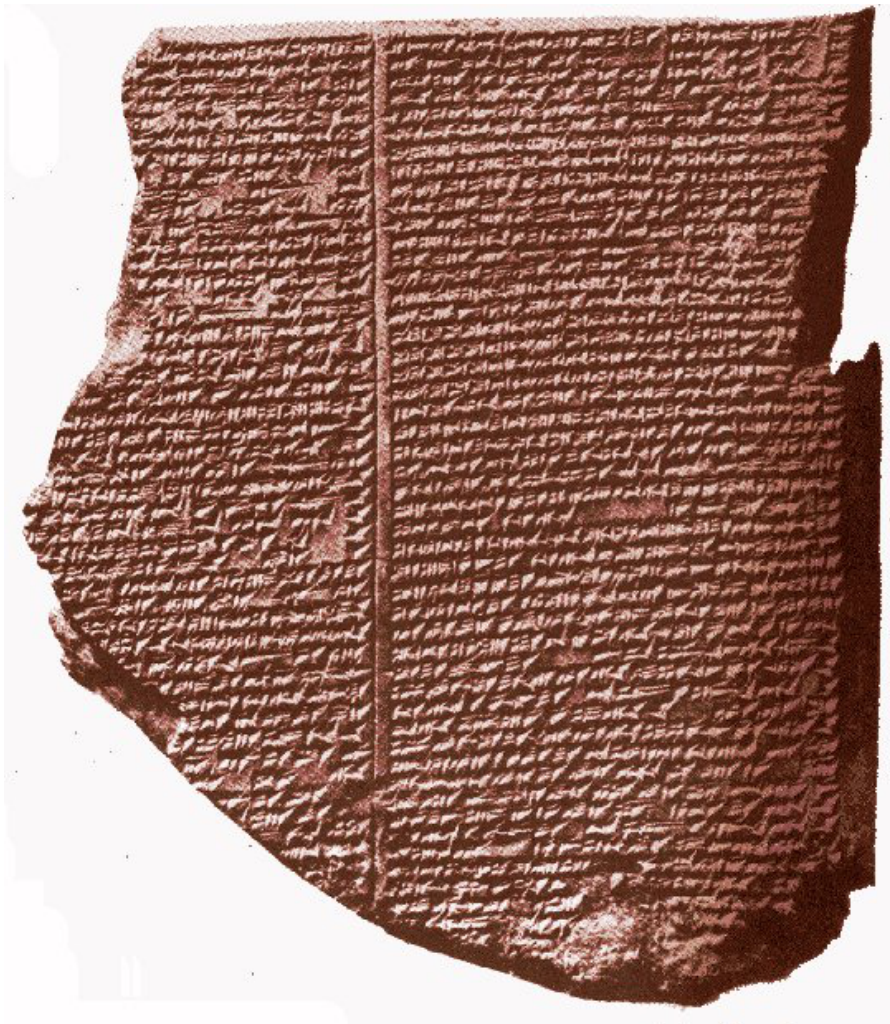

Szkło

Tabliczki z wypalanej gliny

Ju-jitsu

Dywan

Surfing

Didgeridoo

Ziemniaki

Pomidory

Kakao

Kukurydza

Capoeira

Cacahuatl – czekolada

Kalendarz

Tango

Telefon

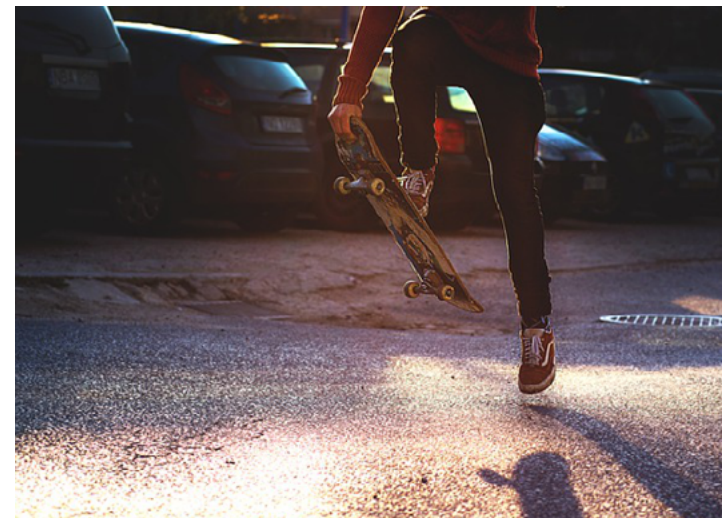
Żarówka

Samolot

Deskorolka

Internet

Księgarnia

Apteka

Długopis, piórko

Bombki choinkowe

Kino

LEGO

Pizza

Kora

Djembe

Balafon

Przeszczep serca

Vuvuzela

Chusteczki do nosa

Hula-hoop

Obrazkowe historie Egipcjan - komiksy

Lampa naftowa

Wykrywacz min

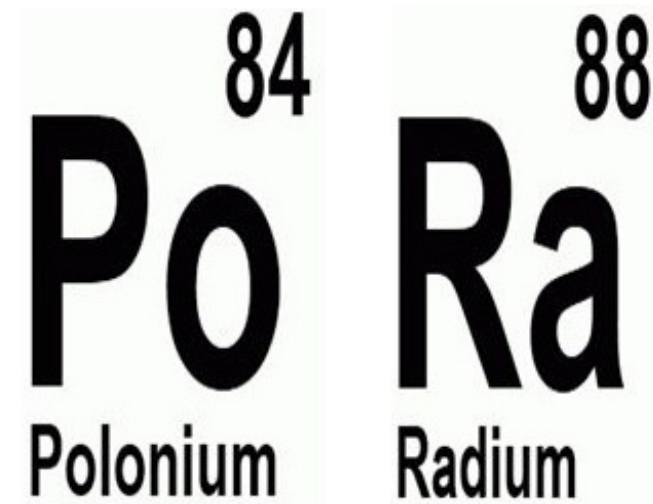
Ręczny kasownik do biletów

Muzyka Fryderyka Chopina

Polon i Rad

Scenariusz jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska (CC BY 3.0). Pewne prawa zastrzeżone na rzecz autorów oraz Polskiej Akcji Humanitarnej. Utwór w tej wersji powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2016. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej. Treść licencji jest dostępna na stronie <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl>